
Hlávková nadace rozdávala na zámku v Lužanech medaile, ceny a trvalé legáty

Hlávková nadace rozdávala na zámku v Lužanech medaile, ceny a trvalé legáty

Hřbitov na kraji západočeských Přeštic, rodiště Josefa Hlávky, se topí v mlze. Hustý opar je krájen pouze procesím decentně ustrojených lidí. Majestátní Hlávkův hrob poctívají květinami a minutou ticha. Jako kdyby proslulý český stavitel a mecenáš nezemřel bezmála před sto lety, ale právě před několika dny. Návštěvníci se trousí zpět do autobusů, speciálně vypravených z Prahy. Je den před státním svátkem 17. 11., vybraní studenti a pedagogové obdrží od Správní rady Nadace „Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových“ ocenění za svou akademickou činnost. Příští zastávka: Lužany, zámek.

Kariéru Josefa Hlávky syna nemajetného úředníka rakouského mocnářství, odstartovala veleúspěšná studentská léta. Studium architektonických slohů po celé Evropě, které mu umožnil zisk prestižní Římské ceny, a profesní spolupráce se stavitelem Františkem Šebkem, vynesla přeštického rodáka do výsostného postavení jednoho z nejžádanějších vídeňských stavitelů. Projektoval také vlastní architektonická díla, například areál řeckopравoslavne cirkve v Černovicích na Bukovině, Zemskou porodnici v Praze nebo právě přestavbu lužanského zámku. Po těžké nemoci vrhnul zbývající síly a úctyhodný kapitál do podpory historických památek, nadaných a sociálně slabých studentů, vědy a umění. Tak se stal Josef Hlávka, prezident České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění v Praze, největším českým mecenášem. Čtyři roky před smrtí sepsal závěť, ve které prodloužil svůj odkaz až do našich dnů. Veškerý majetek rodiny (v přepočtu na dnešní měnu něco přes 2 miliardy Kč) totiž odkázal nově založenému Nadání Josefa, Marie a Zdenky Hlávkových. Právnícky bylo Nadání vytvořeno tak dokonale, že proplulo bez ztráty vlastní podstaty všemi politickými režimy a vysloužilo si statut nejstarší české nadace.

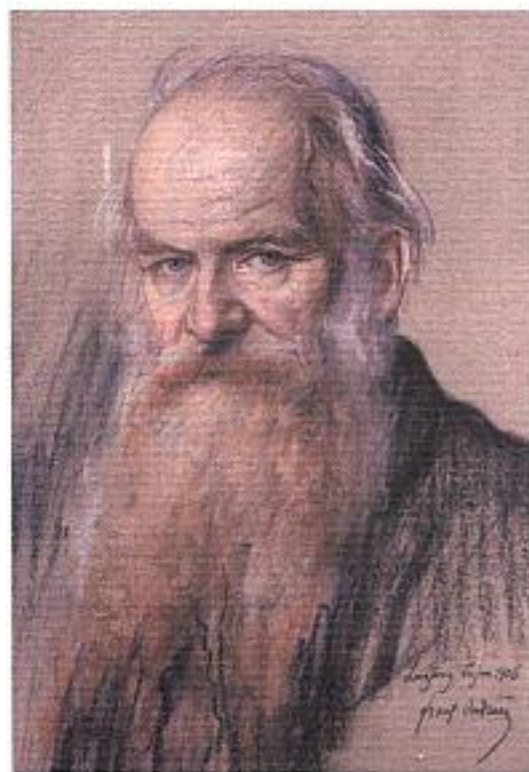
Jak osobnost Josefa Hlávky souvisí se zámkem v Lužanech? Roku 1866 budovu i panství v jedné z nejstarších vesnic plzeňského kraje zakoupil pro svou matku Annu a později se sám stal jeho majitelem. Početné akvarely Hlávkovy tehdejší podoby od Leopolda Schmidta, které je možné v zámku spatřit, svědčí o poutu, které mezi barokní památkou a pětatřicetiletým mužem vzniklo. Když byl Hlávka během své dlouhé nemoci upoután na invalidní vozík, většinu času trávil se svou první ženou Marií právě v lužanském zámku. Později stavbu přebudoval do nynější podoby.

Noblesní zámecký sál Českého kvarteta ve čtvrteční podvečer naplnila slavnostní atmosféra a jmenovací projevy, které provázely předávací ceremoniál. Medaile převzali na návrh rektora Českého vysokého učení technického a Univerzity Karlovy, předsedy Akademie věd České republiky a správní rady nadace pedagogové, kteří významně přispěli k rozvoji svého oboru a vychovali své následovníky. Univerzita Karlova dekorovala Prof. PhDr. Ivana Hlaváčka, CSc., mezinárodně respektovaného odborníka na středoevropský středověk, a zakladatele české dětské onkologie prof. MUDr. Josefa Kouteckého, DrSc.

Ze studentských řad si přijelo pro Cenu Josefa Hlávky 11 absolventů či studujících UK z celkového počtu 39 oceněných. Šest z nich pojí aktuální nebo ukončené studium na lékařské fakultě. Několik desítek tisíc prostřednictvím tzv. „Trvalého legátu“ Josefa Hlávky získaly Přeštice, gymnázium Jaroslava Vrchlického v Klatovech, Národní muzeum a Národní technické muzeum.

Slova, která v sále zazněla z úst učených hlav, se týkala gratulace mladým vědcům a umělcům k dosaženým výsledkům, problémům současného akademického světa a všechna se upínala k Hlávkově osobnosti. Prof. PhDr. Mojmír Horyna při svém hodnocení Hlávkova života doložil jeho preciznost a perfekcionismus mimo jiné groteskní historkou. „To jednou k panu profesoru Hlávkovi přišel nějaký začínající truhlář a řekl mu: pane rado, já si dělám dříničku, nepůjčili by mi do začátku? Pan rada se na něj velmi přísně podíval a povídá: člověče, ale vám já nepůjčím. Já si vás pamatuju. Vy neumíte šetřit, vy jste si před dvěma lety v Přešticích na pouti zapaloval doutník dvěma sirkami.“

Prof. Ing. Rudolf Zahradník, DrSc., čestný předseda Akademie věd České republiky využil své plamenné řeči ke komentování současného stavu české vzdělanosti a její finanční základny v souvislosti s Hlávkovým odkazem. „Finančně silných je u nás více, než mnozí tuší. Ti však podporují často významné aktivity jiného typu: sport v málo sympatické formě, tedy nikoli hřiště a tělocvičny pro mládež, soutěže krásy na místní, celostátní, světové úrovni. Hledáme star a superstar. To je naše každodenní reality show.“ V projevu prof. Zahradníka, často doprovázeném souhlasným kýváním, smíchem a potleskem, dále zazněla kritika neutěšené situace dnešního školství. „Roste počet vysokých škol, z nichž mnohé

Josef Hlávka

nedosahují ani úrovně odborných učilišť v zahraničí. Podobně rychlý je růst docentů a profesorů, mnohé zdejší habilitace by však ve světě neprošly.“ Následně formuloval ještě dalších šest bodů, jimiž přesně pojmenoval bolesti, kterými český vzdělávací systém v současnosti trpí: bizarní zaměření především soukromých škol, slabý zájem o náročné školy a pedagogické povolání, solidarita učitelů s nekompetentními kolegy, jejichž odchod by jim přivřel přítok peněz, nedostatečný kontakt učitelů se studenty a nedostatek vzdělání autorit, především české politické reprezentace.

Zvláštním hostem na zámku v Lužanech byl rektor Černovické univerzity na Ukrajině, prof. Stěpán Vasilovič Melničuk, DrSc. Významná ukrajinská vysoká škola totiž sídlí v komplexu budov, který Hlávka v Černovicích postavil pro církev. Prostřednictvím předkladatelky Melničuk přítomně ujistil, že jméno Josefa Hlávky má v černovické oblasti halasný zvuk a na důkaz česko-ukrajinské univerzitní spolupráce a přátelství předal předsedovi nadace Prof. JUDr. Václavu Pavlíčkovi, CSc, obraz Hlávkova architektonického díla, které je perlou někdejší Bukoviny.

Ceremoniál zpestřil jeden z oceněných Tomáš Jamník z Fakulty hudební AMU sólovým koncertem na violoncello v zámecké kapli. Technicky náročnou Bachovu Suitu d-moll předvedl živě a procítěně, místy zavíral oči a vychutnával si košatou barokní kompozici spolu s ostatními posluchači. Výkon mladého violoncellisty dokázal, že to s českou vzdělaností zase nebude tak strašné a že alespoň v některých oblastech má česká věda a umění světu co nabídnout. Josef Hlávka by možná seznal, že jeho snaha povznést národ nebyla úplně marná.

Petr Dušek, autor je spolupracovníkem iFora